TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. kovo 4 d.*

Byloje C-38/06

dėl 2006 m. sausio 24 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama G. Wilms ir M. Afonso, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Portugalijos Respubliką, atstovaujamą L. Inez Fernandes, Â. Seiça Neves, J. Gomes ir C. Guerra Santos,

atsakovę,

* Proceso kalba: portugalų.

palaikomą:

Danijos Karalystės, atstovaujamos J. Molde,

Graikijos Respublikos, atstovaujamos E.-M. Mamouna ir K. Boskovits, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

Italijos Respublikos, atstovaujamos I. Bruni, padedamos *avvocato dello Stato* G. De Bellis, nurodžiusios adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

Suomijos Respublikos, atstovaujamos A. Guimaraes-Purokoski,

įstojusių į bylą šalių,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai E. Levits, A. Borg Barthet (pranešėjas), M. Ilešič ir M. Safjan,

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2010 m. sausio 13 d. posėdžiui,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad, atsisakiusi apskaičiuoti ir perduoti Komisijai nuosavus išteklius už išimtinai karinės įrangos ir prekių importą nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2002 m. gruodžio 31 d. imtinai ir atsisakiusi sumokėti atitinkamus delspinigius, Portugalijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EEB, Euratomas) Nr. 1552/89, įgyvendinančio Sprendimą 88/376/EEB (Euratomas) dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 155, p. 1), iš dalies pakeisto 1996 m. liepos 8 d. Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1355/96 (OL L 175, p. 3; toliau – Reglamentas Nr. 1552/89), 2 ir 9–11 straipsnius laikotarpiu nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2000 m. gegužės 30 d. imtinai, o nuo 2000 m. gegužės 31 d. pagal tuos pačius 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinančio Sprendimą 94/728/EB (Euratomas) dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 130, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 169), straipsnius.

Teisinis pagrindas

2 1988 m. birželio 24 d. Tarybos sprendimo 88/376/EEB (Euratomas) dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 185, p. 24; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 1 t., p. 176) ir 1994 m. spalio 31 d. Tarybos sprendimo 94/728/EB (Euratomas) dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 293, p. 9) 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Į Bendrijų biudžetą įtraukiamus nuosavus išteklius sudaro toliau išvardytos gaunamos pajamos:

<…>

b) Bendruose muitų tarifuose nurodyti muitai ir kiti muitai, kuriuos nustato arba turi nustatyti Bendrijų institucijos prekybai su valstybėmis ne narėmis, bei muito mokesčiai už produktus, kuriems taikoma Europos anglių ir plieno bendrijos steigimo sutartis;

<…>“

3 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307; toliau – Bendrijos muitinės kodeksas), 20 straipsnyje nustatyta:

„1. Skolos muitinei atsiradimo atveju teisiškai privalomi sumokėti muitai apskaičiuojami remiantis Europos Bendrijų muitų tarifu.

<…>

3. Europos Bendrijų muitų tarifą sudaro:

a) Kombinuotoji prekių nomenklatūra;

<…>

c) privalomųjų mokėjimų, paprastai taikomų Kombinuotojoje prekių nomenklatūroje nurodytoms prekėms, normos ir kiti rodikliai, susiję su:

– muitais

<…>

d) lengvatinių tarifų priemonės, nustatytos susitarimais, kuriuos Bendrija yra sudariusi su tam tikromis šalimis arba šalių grupėmis ir kuriose joms suteikta teisė naudotis lengvatiniu tarifų režimu;

e) lengvatinių tarifų priemonės, kurias Bendrija vienašališkai taiko tam tikroms šalims, šalių grupėms arba teritorijoms;

f) autonominės suspendavimo priemonės, kuriomis sumažinami tam tikroms prekėms nustatyti importo muitai arba nuo jų atleidžiama;

g) kitos tarifų priemonės, nustatytos kitų Bendrijos teisės aktų.

<…>“

4 Bendrijos muitinės kodekso 217 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Kiekvieną importo muito arba eksporto muito sumą, sudarančią skolą muitinei (toliau – „muito suma“), muitinė apskaičiuoja tuojau pat, kai gauna reikiamus

duomenis, ir įregistruoja ją apskaitos registruose arba bet kuriose kitose jiems lygiavertėse duomenų laikmenose (įtraukimas į apskaitą).

<…>“

5 Bendrijos nuosavų išteklių perdavimo Komisijai srityje Europos Sąjungos Taryba priėmė Reglamentą Nr. 1552/89, taikytiną šioje byloje aptariamu laikotarpiu iki 2000 m. gegužės 30 d. Šis reglamentas nuo 2000 m. gegužės 31 d. buvo pakeistas Reglamentu Nr. 1150/2000, kuriuo kodifikuotas Reglamentas Nr. 1552/89, nepakeičiant jo turinio.

6 Reglamento Nr. 1552/89 2 straipsnyje numatyta:

„1. Pagal šį reglamentą Bendrijai priklausanti nuosavų išteklių, nurodytų Sprendimo 88/376/EEB (Euratomas) 2 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, suma nustatoma iš karto, kai įvykdomos muitinės taisyklėse nustatytos minėtų sumų įskaitymo į sąskaitas ir skolininko informavimo sąlygos.

1a. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta suma nustatoma muitinės taisyklėse nurodytą įskaitymo dieną.

<…>“

7 Šio reglamento 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„10 straipsnyje nustatyta tvarka kiekviena valstybė narė nuosavus išteklius sumoka į sąskaitą, Komisijos vardu atidarytą Iždе arba savo paskirtoje įstaigoje.

Ši sąskaita tvarkoma nemokamai.“

8 Pagal šio reglamento 10 straipsnio 1 dalį:

„Pagal Sprendimo 88/376/EEB (Euratomas) 2 straipsnio 3 dalį išskaičius 10 % surinkimo išlaidų, nuosavi ištekliai, nurodyti minėto sprendimo 2 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, įtraukiami į Bendrijų biudžetą ne vėliau kaip pirmąją darbo dieną po devynioliktos antrojo mėnesio, einančio po mėnesio, per kurį pagal šio reglamento 2 straipsnį buvo nustatyta priklausanti mokėti suma, dienos.

<…>“

9 Reglamento Nr. 1552/89 11 straipsnyje nurodyta:

„Už bet kokį pavėluotą įmokos įskaitymą į 9 straipsnio 1 dalyje nurodytą sąskaitą valstybė moka palūkanas, kurios yra dviem procentais didesnės už palūkanų normą,

tos valstybės narės pinigų rinkoje galiojančią trumpalaikių valstybinio finansavimo operacijų atlikimo dieną. Ši palūkanų norma padidinama 0,25 punkto už kiekvieną pavėluotą mėnesį. Padidintos palūkanos taikomos visą vėlavimo laikotarpį."

10 Pagal Reglamento Nr. 1150/2000 22 straipsnį:

„Šiuo reglamentu panaikinamas Reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1552/89.

Nuorodos į minėtą reglamentą aiškinamos kaip nuorodos į šį reglamentą ir turėtų būti skaitomos, atsižvelgiant į priedo A dalyje pateiktą koreliacijos lentelę."

11 Taigi, neatsižvelgiant į tai, kad reglamentuose Nr. 1552/89 ir Nr. 1150/2000, be kita ko, daroma nuoroda atitinkamai į Sprendimą 88/376 ir Sprendimą 94/728, šių dviejų reglamentų 2 ir 9–11 straipsniai iš esmės yra identiški.

12 2000 m. rugsėjo 29 d. Tarybos sprendimu 2000/597/EB (Euratomas) dėl Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistemos (OL L 253, p. 42; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 200) Reglamento Nr. 1150/2000 10 straipsnio 1 dalyje numatyti 10 % buvo padidinti iki 25 %.

13 Šio sprendimo pirmoje konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„1999 m. kovo 24–25 d. Berlyne įvykusiame susitikime Europos Vadovų Taryba, *inter alia*, nusprendė, kad Europos Bendrijų nuosavų išteklių sistema turėtų būti lygiateisė, aiški [skaidri], rentabili, paprasta ir pagrįsta kriterijais, kurie geriausiai išreiškia kiekvienos valstybės narės galimybę įnešti savo įnašą."

14 2003 m. sausio 21 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 150/2003, sustabdančio importo muitus už kai kuriuos ginklus ir karinę įrangą (OL L 25, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 13 t., p. 15), priimto remiantis EB 26 straipsniu, penktoje konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Norint užtikrinti valstybių narių konfidencialios karinės informacijos apsaugą, būtina nustatyti konkrečią administracinę tvarką, pagal kurią taikomas atleidimas nuo muitų. Valstybės narės, kurios pajėgoms yra skirti ginklai ar karinė įranga, kompetentingos institucijos deklaracija, kuri taip pat gali atlikti Muitinės kodekso reikalavimus atitinkančios muitinės deklaracijos funkciją, yra tinkama šių sąlygų įvykdymo garantija. Deklaracija turėtų būti pateikiama kaip sertifikatas. Tikslinga nustatyti šių sertifikatų formą bei leisti pateikti deklaraciją naudojant duomenų apdorojimo technologijas."

15 Šio reglamento 1 straipsnyje nurodyta:

„Šiuo reglamentu nustatomos sąlygos, kuriomis valstybių narių institucijų, atsakingų už karinę gynybą, ar jų vardu iš trečiųjų šalių importuojami tam tikri ginklai ir karinė įranga savarankiškai atleidžiami nuo importo muitų."

16 Šio reglamento 3 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Nežiūrint į tai, kas pasakyta 1 dalyje, siekiant užtikrinti karinės informacijos konfidencialumą, pažymą ir importuojamas prekes galima pateikti kitoms institucijoms, kurias šiuo tikslu yra paskyrusi importo valstybė narė. Šiuo atveju pažymas išduodanti kompetentinga institucija kiekvienais metais iki sausio 31 d. ir liepos 31 d. išsiunčia savo valstybės narės muitinės institucijoms šių importo operacijų ataskaitos santrauką. Ataskaitoje pateikiama paskutinių 6 mėnesių, ėjusių prieš ataskaitos pateikimo mėnesį, duomenys. Ataskaitoje nurodomi pažymų numeriai ir išdavimo datos, importo data, taip pat pagal tas pažymas importuotų produktų bendroji vertė ir bendrasis svoris."

17 Reglamento Nr. 150/2003 8 straipsnyje numatyta, kad jis taikomas nuo 2003 m. sausio 1 d.

Ikiteisminė procedūra

18 Komisija 2001 m. gruodžio 21 d. oficialiu pranešimu, išsiųstu vykstant pažeidimo procedūrai Nr. 1990/2039, pranešė Portugalijos Respublikai, kad, EB 296 straipsnio pagrindu atleidusi savo kariniams tikslams naudojamų prekių importą nuo Sąjungos teisės aktuose numatytų muitų, ji neįvykdė įsipareigojimų.

19 Kitame 2001 m. gruodžio 20 d. laiške Komisija pareikalavo, kad Portugalijos Respublika apskaičiuotų muitus, kuriuos, jos manymu, ši valstybė narė turi sumokėti už

aptariamą importą, ir jų sumą jai perduotų iki 2002 m. kovo 31 d., nuo kurios bus taikomi Reglamento Nr. 1150/2000 11 straipsnyje numatyti delspinigiai.

20 Susipažinusi su 2002 m. liepos 2 d. Portugalijos Respublikos atsakymu, kuriame tvirtinama, kad aptariamas importas atleistas nuo muitų, nes jis skirtas išimtinai kariniams tikslams, ir kad šis atleidimas būtinas siekiant apginti gyvybinius šios valstybės narės saugumo interesus pagal EB 296 straipsnį, Komisija 2003 m. kovo 24 d. laišku dar kartą pareikalavo, kad Portugalijos Respublika jai perduotų bendrą muitų sumą, kurią, jos manymu, ši valstybė narė turi sumokėti už karinės įrangos importą 1998 m.–2002 m. laikotarpiu, ir pateiktų su apskaita susijusią informaciją, reikalingą delspinigiams apskaičiuoti.

21 2003 m. spalio 17 d. oficialiu pranešimu Komisija vėl pareikalavo Portugalijos Respublikos kuo greičiau apskaičiuoti nesumokėtus nuosavus išteklius, perduoti jai šių nuosavų išteklių sumą ir sumokėti delspinigius pagal Reglamento Nr.º 1150/2000 11 straipsnį.

22 Kadangi Komisijos neįtikino Portugalijos Respublikos argumentai, pateikti 2004 m. sausio 9 d. atsakyme, Komisija 2004 m. spalio 18 d. nusiuntė šiai valstybei narei pagrįstą nuomonę nurodydama per du mėnesius nuo jos gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.

23 2004 m. spalio 6 d. Portugalijos Respublika nusiuntė Komisijai papildomą atsakymą į 2003 m. spalio 17 d. oficialų pranešimą.

24 Kadangi Portugalijos Respublika galiausiai neatsakė į minėtą pagrįstą nuomonę ir nesumokėjo nuosavų išteklių ir reikalaujamų delspinigių, Komisija pareiškė šį ieškinį.

25 2006 m. gegužės 24 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Danijos Karalystei, Graikijos Respublikai, Italijos Respublikai ir Suomijos Respublikai leista įstoti į bylą palaikyti Portugalijos Respublikos reikalavimų.

Dėl ieškinio

Dėl priimtinumo

Šalių argumentai

26 Portugalijos Respublika mano, kad šis ieškinys turi būti pripažintas nepriimtinu. Iš tiesų, šios valstybės narės manymu, iš ieškinio formuluočių aiškiai matyti, kad Komisija reikalauja sumokėti nuosavus išteklius atitinkančias sumas, kurios, kaip ji žino, nebuvo nei sumokėtos, nei į jas atsižvelgta, nei apie jas pranešta, nei, akivaizdu, surinktos.

27 Be to, kadangi Komisija prašo pripažinti, jog Portugalijos Respublika neįvykdė kai kurių įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę, ši institucija iš tiesų reikalauja iš Teisingumo Teismo nurodyti, kad ši valstybė narė atlygintų žalą, kurią Komisija tariamai patyrė dėl to, jog Portugalijos Respublika neteisėtai nesiėmė priemonių, kad grąžintų ieškinyje numatytą skolą muitinei.

28 Tokia ginčo dalyko ir prašymo neatitiktis, Portugalijos Respublikos manymu, prieštarauja Procedūros reglamento 38 straipsnio 1 dalies nuostatoms, kuriose numatyta, kad ginčo dalykas turi atitikti reikalavimus.

29 Komisija mano, kad Portugalijos Respublikos pateiktas prieštaravimas dėl priimtinumo nėra pagrįstas.

30 Pirma, Komisijos nuomone, sumos, kurias Portugalijos Respublika turi pervesti į Sąjungos biudžetą, yra tos, kurias ši valstybė narė turėjo surinkti ir pervesti Bendrijai vykdydama įsipareigojimus pagal Sąjungos teisę. Klausimas, susijęs su šių įsipareigojimų neįvykdymo vertinimu, yra EB sutarties aiškinimo ir taikymo klausimas, priklausantis Teisingumo Teismo kompetencijai pagal EB 220 straipsnį, o tam EB 226 straipsnyje numatyta speciali procedūra ir specialus ieškinys, kurį turi pareikšti Komisija. Taigi Teisingumo Teismo kompetencija, Komisijos manymu, neginčijama.

31 Antra, Komisija pabrėžia, kad nėra jokios neatitikties tarp ginčo dalyko ir jos reikalavimų. Komisija pareiškė ieškinį pagal EB 226 straipsnį, kuriuo pradėtas procesas

prieš Portugalijos Respubliką ir kuriuo siekiama, kad būtų pripažinta, jog ši valstybė neįvykdė įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę.

32 Trečia, Komisija mano, jog reikia atmesti Portugalijos Respublikos teiginius, kad ieškinys turi būti pripažintas nepriimtinu remiantis tuo, jog praktiškai būtų neįmanoma imtis priemonių sprendimui, kuris bus priimtas, įvykdyti. Bet kuriuo atveju akivaizdu, kad praktiniai materialinio ar teisinio pobūdžio sunkumai, su kuriais Portugalijos Respublika gali susidurti imdamasi šio sprendimo įgyvendinimo priemonių, bet kuriuo atveju negali sudaryti kliūčių prieš šią valstybę Komisijos pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo priimtinumui.

Teisingumo Teismo vertinimas

33 Reikia nurodyti, jog šiuo ieškiniu Komisija siekia, kad būtų pripažintas įsipareigojimų neįvykdymas pagal reglamentų Nr. 1552/89 ir Nr. 1150/2000 2 ir 9–11 straipsnius.

34 Be to, iš paties Komisijos ieškinio matyti, jog juo tik siekiama, kad būtų pripažintas tvirtinamas įsipareigojimų neįvykdymas, ir neprašoma Teisingumo Teismo nurodyti atitinkamai valstybei narei imtis konkrečių priemonių.

35 Taigi nėra jokios neatitikties tarp ginčo dalyko ir Komisijos pateiktų reikalavimų.

36 Todėl Komisijos ieškinį reikia pripažinti priimtinu.

Dėl esmės

Šalių argumentai

37 Komisija tvirtina, kad atsisakydama mokėti atitinkamo importo muitus Portugalijos Respublika klaidingai remiasi EB 296 straipsniu, nes jų rinkimas nekelia grėsmės gyvybiniams šios valstybės narės saugumo interesams.

38 Dėl EB 296 straipsnio aiškinimo Komisija mano, kad Portugalijos Respublika gali atleisti nuo muitų savo išimtinai karinės paskirties įrangos importą tik jeigu įvykdytos šio straipsnio taikymo sąlygos ir laikantis Tarybos priimtų nuostatų dėl atleidimo nuo tokių muitų pagal EB 26 straipsnį.

39 Be to, Komisijos manymu, Reglamente Nr. 150/2003 pateikti panašūs argumentai, nes prekės, kurių atleidimas nuo muitų numatytas šiame reglamente, gali būti nuo jų atleistos tik įvykdžius tam tikras sąlygas.

40 Komisija mano, jog 1999 m. rugsėjo 16 d. Sprendime *Komisija prieš Ispaniją* (C-414/97, Rink. p. I-5585) dėl atleidimo pridėtinės vertės mokesčio nurodyta, kad nuo Sutarties leidžiančios nukrypti nuostatos, be kita ko, numatytos EB 296 straipsnyje, turi būti aiškinamos siaurai. Komisijos manymu, atitinkama valstybė narė turi

įrodyti, kad atleidimas, kurį ji nori taikyti, neviršija to, kas numatyta šiame straipsnyje, ir kad egzistuoja išimtinių aplinkybių, pateisinančių būtinybę nukrypti nuo bendrojo muitų tarifo taisyklių. Šiuos kriterijus, Teisingumo Teismo nustatytus pridėtinės vertės mokesčio srityje, Komisijos manymu, galima taikyti nuosavų išteklių srityje.

41 Be to, Komisija atmeta Portugalijos Respublikos argumentus, susijusius su brangsiančia importuojama karine įranga arba su optimaliu finansinių išteklių, skirtų jos karinėms pajėgoms išlaikyti ir modernizuoti, naudojimu. Komisijos nuomone, ši valstybė narė nepateikė jokių skaičių šiam teiginiui pagrįsti, kad būtų galima padaryti išvadą, jog jos gynybos pajėgumui iškilo grėsmė.

42 Dėl Portugalijos Respublikos nurodytos karinės paslapties apsaugos, siekiant pateisinti iš trečiųjų valstybių importuojamos karinės įrangos atleidimą nuo muitų, Komisija mano, kad karinės paslapties apsauga susijusi tik su importuojamų prekių kontrolės būdais, tačiau nepanaikina pareigos mokėti muitus, numatytus Sąjungos teisės aktuose.

43 Be to, Komisijos manymu, Portugalijos Respublika gali nustatyti administracijos vidaus organizavimo priemones, užtikrinančias siekiamą konfidencialumą. Šį požiūrį taip pat patvirtina Reglamentas Nr. 150/2003, kuriame atsižvelgiama į valstybių narių karinės paslapties apsaugą.

44 Dėl Portugalijos Respublikos nurodytos karinės paslapties Komisija abejoja, ar nurodyti tikri motyvai. Iš tiesų didžioji dalis informacijos, susijusios su šios valstybės narės karinės paskirties įrangos importu, kuri yra kur kas išsamesnė, nei reikalaujama apskaičiuojant Bendrijai mokėtinus muitus, yra įtraukta į Jungtinių Tautų įprastinių ginklų registrą, kuriam Portugalijos Respublika pateikia metinę santrauką apie

svarbiausią jos vykdytą įprastinių ginklų importą, ir minima ataskaitose, susijusiose su prekyba ginklais ir kita karine įranga, kurias skelbia pagrindinės eksportuojančios valstybės, taigi visa ši informacija yra lengvai prieinama visuomenei.

45 Dėl Komisijos veiksmų suderinamumo priimant Reglamentą Nr. 150/2003 pažymėtina, kad Komisija atmeta Portugalijos Respublikos kaltinimus, kuriais siekiama įrodyti, kad jos veiksmai nesuderinami su šio reglamento turiniu.

46 Iš tiesų Komisija primena, kad pagal EB 211 straipsnį jos pagrindinė užduotis yra užtikrinti tinkamą Sąjungos teisės taikymą ir kad aplinkybė, jog ji paiso valstybių narių ir Bendrijos interesų naudodamasi savo teisės aktų leidimo iniciatyvos teise, siekdama priimti teisės aktus, kuriais geriau atsižvelgiama į šiuos interesus, nepanaikina valstybių narių pareigų, išplaukiančių iš Sąjungos teisės, galiojusios prieš pradedant taikyti tokius naujus teisės aktus, kaip šiuo atveju Reglamentą Nr. 150/2003, ir neatleidžia Komisijos nuo EB 211 straipsnyje jai numatytų įpareigojimų.

47 Dėl teisėtų lūkesčių ir teisinio saugumo principų Komisija mano, kad ji jau atsižvelgė į šiuos principus, nurodydama pervesti nesumokėtus muitus tik už laikotarpį nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2002 m. gruodžio 31 d., nors pažeidimas iš tiesų apima gerokai ilgesnį laikotarpį.

48 Portugalijos Respublikos manymu, EB 296 straipsnis yra bendra nuo visų kitų Sutarties nuostatų leidžianti nukrypti nuostata, kuri pagal EB 298 straipsnio pirmą pastraipą yra ribojama tik išvardytais ginklais, esančiais 1958 m. balandžio 15 d. Tarybos sprendime Nr. 255/58 pateiktame sąraše, ir mechanizmu, suteikiančiu galimybę Komisijai ar bet kuriai valstybei narei tiesiogiai kreiptis į Teisingumo Teismą, jei manoma, kad EB 296 straipsnyje numatyta leidžiančia nukrypti nuostata pagal EB 298 straipsnio antrą pastraipą naudojamasi piktnaudžiaujant.

49 Portugalijos Respublikos nuomone, išskyrus šias sąlygas, valstybės narės turi diskreciją nustatyti priemones keliančias grėsmę gyvybiniams jų saugumo interesams. Ši valstybių narių teisė vienašališkai priimti priemones, nukrypstant nuo Sutarties nuostatų, pateisinama argumentais, susijusiais su valstybių narių suverenitetu, teritorijos vientisumu ir gynyba. Be to, atsižvelgiant į Bendrijos institucijų pusiausvyrą, reikalaujama, kad kiekviena valstybė atsakytų už priemonių, kurios, jos manymu, būtinos gyvybiniams jos saugumo interesams apsaugoti, nustatymą.

50 Portugalijos Respublika mano, kad Teisingumo Teismo požiūris minėtame Sprendime *Komisija prieš Ispaniją* susijęs su taisyklių, numatytų 1977 m. gegužės 17 d. Šeštojoje Tarybos direktyvoje dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23), taikymu atsižvelgiant į EB 296 straipsnį.

51 Portugalijos Respublika savo argumentą dėl EB 296 straipsnio aiškinimo grindžia 2003 m. rugsėjo 30 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu *Fiocchi munizioni prieš Komisiją* (T-26/01, Rink. p. II-3951), kurio 58 punkte nurodyta, kad EB 296 straipsnio taikymo sritis jame numatytų veiksmų ir sąlygų atžvilgiu yra bendro pobūdžio ir jis gali turėti įtakos visoms bendroms Sutarties nuostatoms. Be to, iš šio sprendimo matyti, kad EB 296 straipsnio 1 dalies b punkte valstybėms narėms suteikiama ypač didelė diskrecija vertinant tokios apsaugos poreikį.

52 Dėl Komisijos veiksmų suderinamumo Portugalijos Respublika dar kartą pabrėžė, kad Komisija 1988 m. pateikė pasiūlymą dėl teisės aktų, po kurio buvo priimtas Reglamentas Nr. 150/2003. Be to, šio ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo dalykas nesuderinamas su Komisijos vaidmeniu priimant šį reglamentą, kuriame papildomai įtvirtintas nuo muitų atleidžiamos karinės įrangos sąrašas, ilgesnis nei nustatytasis Sprendime Nr. 255/58.

53 Portugalijos Respublika priduria, kad per šiuos metus Komisija nereagavo nei į šios valstybės narės, nei į daugelio kitų valstybių narių praktiką atleisti nuo muitų karinės paskirties įrangos importą. Todėl tiek dėl 1988 m. Komisijos pateikto pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, susijusio su importo muitų už kai kuriuos ginklus ir karinę įrangą sustabdymu, tiek dėl Komisijos reakcijos nebuvimo keturiolika metų nuo šio pasiūlymo pateikimo ir Reglamento Nr. 150/2003 priėmimo valstybės narės turėjo teisėtų lūkesčių, leidžiančių manyti, jog Komisija numanomai pritaria jų praktikai ir mano, kad ji atitinka Sąjungos teisę.

54 Pagal Reglamento Nr. 150/2003 antrą konstatuojamąją dalį „galimybė valstybėms narėms savo ginkluotosioms pajėgoms įsigyti technologiškai pažangiausių ir tinkamiausių ginklų bei karinės įrangos atitinka visos Bendrijos interesus. Atsižvelgiant į šio pramonės sektoriaus sparčią technologinę plėtrą visame pasaulyje, yra įprasta, kad valstybių narių institucijos, atsakingos už nacionalinę gynybą, įsigyja ginklų ir karinių medžiagų iš trečiosiose šalyse esančių gamintojų ar kitų tiekėjų. Atsižvelgiant į valstybių narių saugumo interesus, galimybė kai kuriuos iš šių ginklų ir įrangą importuoti be importo muitų atitinka Bendrijos interesus“. Portugalijos Respublika mano, kad šis Bendrijos interesas neatsirado paskelbus Reglamentą Nr. 150/2003, bet jį jau buvo galima numanyti iš Sprendime Nr. 255/58 nustatyto sąrašo ir minėto 1988 m. pasiūlymo.

55 Dėl valstybių narių karinės paslapties apsaugos Portugalijos Respublika pabrėžia būtinybę, kad informacija apie ginkluotųjų pajėgų įrangą būtų susijusi išimtinai su nacionaline gynyba, kuriai kiltų grėsmė, jeigu muitai būtų taikomi karinės paskirties prekėms, nes apmokestinant tokiais muitais, muitinės institucijoms suteikiama galimybė realiai patikrinti prekes. Neužtenka, kaip nurodo Komisija, patikėti karinės įrangos patikrinimą ribotam „pareigūnų, kuriais galima pasitikėti, skaičiui“.

56 Portugalijos Respublikos manymu, tai, kad vykdoma karinės įrangos importo muitinės kontrolė gali kelti grėsmę karinės paslapties apsaugai, Komisija pripažino prieš įsigaliojant Reglamentui Nr. 150/2003, kaip tai patvirtinta šio reglamento penktoje konstatuojamojoje dalyje, kurioje numatyta, kad: „norint užtikrinti valstybių narių konfidencialios karinės informacijos apsaugą, būtina nustatyti konkrečią administracinę tvarką, pagal kurią taikomas atleidimas nuo muitų <...>“.

57 Kalbant apie Komisijos argumentus dėl įvairios su Portugalijos Respublikos karinės įrangos importu susijusios informacijos, prie kurios lengvai gali prieiti visuomenė, paskelbimo, pažymėtina, kad ši valstybė narė užtikrina, kad „slapta“ ar „konfidenciali“ informacija niekada nėra atskleidžiama ir, kad pateisintų šiuos teiginius, pateikia kelis taip klasifikuojamus dokumentus.

Teisingumo Teismo vertinimas

58 Visų pirma reikia nurodyti, kad Teisingumo Teismas turėjo galimybę išdėstyti savo poziciją keliuose neseniai priimtuose sprendimuose (žr. 2009 m. gruodžio 15 d. sprendimus *Komisija prieš Suomiją*, C-284/05, *Komisija prieš Švediją*, C-294/05, *Komisija prieš Italiją*, C-387/05, *Komisija prieš Graikiją*, C-409/05, *Komisija prie Daniją*, C-461/05 ir *Komisija prieš Italiją*, C-239/06, Rink. p. I-11913). Todėl reikia taikyti šiuose sprendimuose nustatytus principus.

59 Tai nurodžius, reikia priminti, jog Bendrijos muitinės kodekse numatyta, kad muitai renkami už kariniams tikslams naudojamas prekes, kokios aptariamos šioje byloje, importuojamas iš trečiųjų šalių. Jokia muitus reglamentuojanti Sąjungos teisės aktų nuostata ginčijamo importo laikotarpiu, t. y. nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2002 m. gruodžio 31 d., nenumatė specialaus tokių prekių importo atleidimo nuo muitų. Todėl šiuo

laikotarpiu nėra aiškiai atleista nuo pareigos pervesti kompetentingoms valdžios institucijoms mokėtinus muitus, prireikus priskaičiavus delspinigius (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 47 punktą).

60 Be to, iš aplinkybės, jog priimtas Reglamentas Nr. 150/2003, kuriame numatyta nuo 2003 m. sausio 1 d. nutraukti muitų mokėjimą už kai kuriuos ginklus ir karinę įrangą, galima daryti išvadą, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas darė prielaidą, jog iki šios datos pareiga mokėti minėtus muitus egzistavo (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 48 punktą).

61 Portugalijos Respublika niekuomet neneigė, kad aptariamu laikotarpiu buvo vykdomas ginčijamas importas. Ji tik ginčija Bendrijos teisę į aptariamus nuosavus išteklius, nurodydama, kad pagal EB 296 straipsnį pareiga mokėti muitus už iš trečiųjų šalių importuojamą karinę įrangą padarytų didelę žalą jos gyvybiniams saugumo interesams.

62 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką, nors valstybės narės turi teisę imtis vidaus ir išorės saugumui būtinų priemonių, tai nebūtinai reiškia, kad tokioms priemonėms visiškai netaikoma Sąjungos teisė (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 50 punktą ir nurodytą teismo praktiką). Kaip Teisingumo Teismas jau yra konstatavęs, būtent EB 30, 39, 46, 58, 64, 296 ir 297 straipsniuose, reglamentuojančiuose išskirtinius ir aiškiai apibrėžtus atvejus, numatytos aiškios leidžiančios nukrypti Sutarties nuostatos, taikytinos esant visuomenės saugumui galinčioms pakenkti aplinkybėms. Iš to negalima daryti išvados, kad Sutartyje įtvirtinta bendra išimtis, pagal kurią visos visuomenės saugumui užtikrinti skirtos priemonės nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį. Tokios išimties pripažinimas, neatsižvelgiant į Sutartyje

nustatytas konkrečias sąlygas, gali susilpninti privalomą Sąjungos teisės pobūdį ir jos vienodą taikymą (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 50 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

63 Be to, EB 296 ir 297 straipsniuose nustatytos leidžiančios nukrypti nuostatos, kaip numatyta nusistovėjusioje teismo praktikoje dėl leidžiančių nukrypti nuo pagrindinių laisvių nuostatų turi būti aiškinamos siaurai (minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 51 punktas ir nurodyta teismo praktika).

64 Konkrečiau kalbant apie EB 296 straipsnį, reikia pažymėti, kad nors šiame straipsnyje nurodytos priemonės, kurias valstybė narė gali laikyti būtinomis apsaugoti jos gyvybiniams saugumo interesams arba informacijai, kurios atskleidimas, jos manymu, prieštarautų šiems interesams, jis negali būti aiškinamas kaip suteikiantis valstybėms narėms teisę nukrypti nuo Sutarties nuostatų vien remiantis minėtais interesais (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 52 punktą).

65 Be to, pridėtinės vertės mokesčio srityje Teisingumo Teismas minėtame Sprendime *Komisija prieš Ispaniją* konstatavo įsipareigojimų neįvykdymą, nes Ispanijos Karalystė neįrodė, kad ginklų, amunicijos ir išimtinai karinės įrangos importo ir įsigijimo atleidimas nuo šio Ispanijos teisėje numatyto mokesčio pateisinamas pagal EB 296 straipsnio 1 dalies b punktą būtinybe apsaugoti šios valstybės narės gyvybinius saugumo interesus (minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 53 punktas).

66 Todėl ši valstybė narė, nurodanti, jog taikytinas EB 296 straipsnis, turi įrodyti būtinybę pasinaudoti šia leidžiančia nukrypti nuostata, siekdama apginti gyvybinius saugumo interesus (minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 54 punktas).

67 Atsižvelgiant į šiuos argumentus, negalima sutikti, jog valstybė narė remtųsi tuo, kad karinė įranga pabrangsta dėl tokios įrangos importo iš trečiųjų šalių apmokestinimo muitais, siekdama išvengti pagal Sąjungos biudžeto finansinio solidarumo principą tenkančių pareigų kitų valstybių narių, kurios renka ir moka tokio importo muitus, sąskaita (minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 55 punktas).

68 Dėl argumento, kad Sąjungos muitinės procedūros negali užtikrinti Portugalijos Respublikos saugumo, atsižvelgiant į susitarimuose, sudarytuose su eksportuojančiomis valstybėmis, esančius konfidencialumo reikalavimus, reikia pabrėžti, kaip teisingai nurodė Komisija, kad taikant Sąjungos muitinės režimą įsitraukia Sąjungos ir nacionaliniai pareigūnai, kurie prireikus turi laikytis konfidencialumo pareigos, saugančios gyvybinius valstybių narių saugumo interesus, kai nagrinėjama slapta informacija (minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 48 punktas).

69 Be to, deklaracijos, kurias valstybės narės periodiškai turi užpildyti ir nusiųsti Komisijai, nėra tokios išsamios, kad galėtų padaryti žalos šių valstybių interesams saugumo ir konfidencialumo srityje.

70 Šiomis aplinkybėmis, vadovaujantis EB 10 straipsniu, nustatančiu valstybėms narėms pareigą padėti Komisijai įgyvendinti užduotį užtikrinti, kad būtų laikomasi Sutarties, jos turi pateikti šiai institucijai dokumentus, būtinus patikrinti, ar Bendrijos nuosavi ištekliai perduoti tinkamai. Vis dėlto tokia pareiga nedaro kliūčių valstybėms narėms atskirais atvejais ir išimties tvarka, remiantis EB 296 straipsniu, riboti perduodamą informaciją nusiunčiant kai kurias dokumento dalis arba visiškai atsisakyti ją suteikti (minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 58 punktas).

71 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, Portugalijos Respublika neįrodė, kad yra įvykdytos EB 296 straipsniui taikyti būtinos sąlygos.

72 Galiausiai dėl Portugalijos Respublikos argumento, kuriuo siekiama įrodyti, kad dėl užsitęsusio Komisijos neveikimo bei Reglamento Nr. 150/2003 priėmimo ši valstybė narė galėjo pagrįstai manyti, jog Komisija nepareikš šio ieškinio, nes numanomai pripažino, kad egzistuoja leidžianti nukrypti nuostata šioje srityje, reikia priminti, jog Komisija jokioje procedūros stadijoje nepakeitė savo principinės pozicijos.

73 Iš tiesų savo pareiškime, padarytame vykstant deryboms dėl Reglamento Nr. 150/2003, ji išreiškė tvirtą ketinimą neatsisakyti surinkti muitų, kurie turėjo būti sumokėti už ankstesnius laikotarpius iki įsigaliojant reglamentui, ir pasiliko teisę imtis reikiamų priemonių šiuo atžvilgiu.

74 Iš viso to, kas pasakyta, matyti, kad, atsisakiusi apskaičiuoti ir perduoti Komisijai nuosavus išteklius už išimtinai karinės įrangos ir prekių importą nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2002 m. gruodžio 31 d. imtinai ir atsisakiusi sumokėti atitinkamus delspinigius, Portugalijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal Reglamento Nr. 1552/89 2 ir 9–11 straipsnius laikotarpiu nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2000 m. gegužės 30 d. imtinai, o nuo 2000 m. gegužės 31 d. iki 2002 m. gruodžio 31 d. – pagal tuos pačius Reglamento Nr. 1150/2000 straipsnius.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

75 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį kiekviena pralaimėjusi šalis padengia bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas ir Portugalijos Respublika pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

76 Vadovaujantis to paties straipsnio 4 dalies pirma pastraipa Danijos Karalystė, Graikijos Respublika, Italijos Respublika ir Suomijos Respublika, įstojusios į bylą šalys, pačios padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. Atsisakiusi apskaičiuoti ir perduoti Komisijai nuosavus išteklius už išimtinai karinės įrangos ir prekių importą nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2002 m. gruodžio 31 d. imtinai ir atsisakiusi sumokėti atitinkamus delspinigius, Portugalijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamento (EEB, Euratomas) Nr. 1552/89, įgyvendinančio Sprendimą 88/376/EEB (Euratomas) dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos, iš dalies pakeisto 1996 m. liepos 8 d. Tarybos reglamentu (EB, Euratomas) Nr. 1355/96, 2 ir 9–11 straipsnius laikotarpiu nuo 1998 m. sausio 1 d. iki 2000 m. gegužės 30 d. imtinai, o nuo 2000 m. gegužės 31 d. iki 2002 m. gruodžio 31 d. – pagal tuos pačius 2000 m. gegužės 22 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1150/2000, įgyvendinančio Sprendimą 94/728/EB (Euratomas) dėl Bendrijų nuosavų išteklių sistemos, straipsnius.

2. Portugalijos Respublika padengia bylinėjimosi išlaidas.

3. Danijos Karalystė, Graikijos Respublika, Italijos Respublika ir Suomijos Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.